

Zaaknummer : 01012226
Ons Kenmerk : ODH148455
Datum : 6 december 2021

Beschikking

Wet natuurbescherming – Beheer en schadebestrijding

Onderwerp

Op 1 november 2021 hebben wij van de Faunabeheereenheid Zuid-Holland een aanvraag om ontheffing ontvangen als bedoeld in artikel 3.10, tweede lid, van de Wet natuurbescherming. De aanvraag betreft het vangen van (hoogstwaarschijnlijk) één steenmarter (*Martes foina*) met kastvallen (doorloopval) en lokvoer, het vervoeren en vervolgens doden met het geweer in een nabijgelegen jachtveld. De steenmarter heeft een verblijfplaats op het systeemplafond van een school voor speciaal onderwijs (Ortho Pedagogisch Didactisch Centrum) en geeft overlast van geluid, stank, doorsijpelende urine en maden vanuit uitwerpselen en prooiresten. De ontheffing wordt aangevraagd in het belang van de volksgezondheid en ter voorkoming van schade of overlast. De school is gevestigd aan de Enk 130 te Rotterdam. De aanvraag wordt aangevraagd voor een periode van drie maanden.

Ontheffing wordt gevraagd voor het overtreden van de verbodsbepalingen zoals genoemd in:

- artikel 3.10, eerste lid, aanhef en onder a, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het vangen en doden van de steenmarter (*Martes foina*);
- artikel 3.6, tweede lid, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het onder zich hebben en vervoeren anders dan voor verkoop van de steenmarter (*Martes foina*);
- artikel 3.26, tweede lid, aanhef en onder a, van de Wet natuurbescherming voor wat betreft het gebruik van het geweer;
- artikel 3.16, eerste lid, aanhef en onder a, van het Besluit natuurbescherming, voor wat betreft het gebruik van een geweer gedurende het hele etmaal.

Besluit

Wij besluiten:

- I. de aangevraagde ontheffing ex artikel 3.10, tweede lid Wet natuurbescherming te verlenen aan de Faunabeheereenheid Zuid-Holland om een steenmarter in de school aan de Enk 130 te Rotterdam te vangen, te vervoeren en vervolgens te doden;
- II. ter uitvoering van besluitonderdeel I, wijzen wij de volgende middelen aan:
 - het geweer;
 - kastvallen (doorloopvallen);
 - lokvoer.
- III. ter uitvoering van besluitonderdeel I. ontheffing te verlenen van de verboden zoals genoemd in de krachtens artikel 3.26, eerste en tweede lid, Wet natuurbescherming gestelde regels voor wat betreft het gebruik van een geweer tussen zonsondergang en zonsopkomst. Wij geven toestemming om het geweer te gebruiken gedurende 24 uur per dag (artikel 3.16 eerste lid, aanhef en onder a, Besluit natuurbescherming);
- IV. de voorschriften 1 tot en met 7 te verbinden aan deze ontheffing;
- V. de aanvraag van 1 november 2021 met de volgende daarbij behorende documenten onderdeel te laten zijn van deze ontheffing:
 - locatie steenmarter;

- onderbouwing belangen;
 - GGD advies Steenmarter OPDC Rotterdam d.d. 25 oktober 2021;
 - Foto's ontlasting, urinevlekken en vraatschade;
 - Video opname steenmarter;
- VI. dat deze ontheffing geldig is voor een periode van drie maanden vanaf de bekendmaking van dit besluit.

Ondertekening

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
namens dezen,

ing. L. Hopman
Hoofd Toetsing & Vergunningverlening Milieu
van de Omgevingsdienst Haaglanden

Rechtsmiddelen

Voor de mogelijkheid rechtsmiddelen aan te wenden tegen deze beschikking wijzen wij op de desbetreffende tekst in het begeleidende schrijven.

VOORSCHRIFTEN

Algemene voorschriften

- 1 De Faunabeheereenheid Zuid-Holland verleent voor uitvoering van de ontheffing schriftelijk of digitaal toestemming.
- 2 De uitvoerder van de ontheffing dient te voldoen aan de gestelde uitvoeringsregels, zoals vermeld op het uitvoeringsformulier van de Faunabeheereenheid Zuid-Holland.
- 3 De uitvoerder van de ontheffing dient (een kopie van) dit besluit en (een kopie van) het uitvoeringsformulier, waarop de door de Faunabeheereenheid Zuid-Holland toegekende uitvoeringscode is vermeld, te kunnen tonen. Dit kan zowel in schriftelijke als in digitale vorm.

Specifieke voorschriften

- 4 Uiterlijk de dag voorafgaand aan het plaatsen van de doorloopval dient vóór 20:00 uur door de uitvoerder melding te worden gemaakt bij de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid, afdeling Toezicht en handhaving, team Groene Wetten. E-mailadres voor meldingen is meldingWnb@ozhz.nl, telefoonnummer is 078-7708081 (inspreken op antwoordapparaat). Hierbij moet de uitvoeringscode vermeld worden, evenals de locatie, de datum en het tijdstip waarop de bestrijdingsactie zal plaatsvinden.
- 5 Zo spoedig mogelijk nadat de steenmarter is gevangen dient het dier op een jachtveld dat voldoet aan de wettelijke eisen te worden gedood door een uitvoerder met een geldige jachtakte.
- 6 Bij het vangen en doden van de steenmarter in de inloopval en bij afschot van steenmarter in het veld dienen de volgende gegevens over de gedode steenmarter aan de Faunabeheereenheid Zuid-Holland te worden gemeld en op de door de Faunabeheereenheid Zuid-Holland voorgeschreven wijze te worden geregistreerd:
 - a. ouderdier, jaarling of jong van dit jaar en geslacht;
 - b. foto van de steenmarter met meetlat en datum;
 - c. locatie (x-y of GPS- coördinaten).
- 7 De doorloopvallen dienen te worden gemonitord met een wildcamera voorzien van een gsm-kaartje, waardoor indien beweging is gedetecteerd, een bericht en beeld wordt verzonden en de steenmarter kan worden verwijderd indien de vangactie succesvol is.

OVERWEGINGEN

Aanleiding

Op 1 november 2021 hebben wij van de Faunabeheereenheid Zuid-Holland (hierna: FBE) een aanvraag om ontheffing ontvangen als bedoeld in artikel 3.17, eerste lid, van de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). De aanvraag betreft het vangen van (hoogstwaarschijnlijk) één steenmarter (*Martes foina*) met kastvallen (doorloopvallen) en lokvoer, het vervoeren en vervolgens doden met het geweer in een nabijgelegen jachtveld. De betreffende steenmarter heeft namelijk een verblijfplaats gevonden op het systeemplafond van een school voor speciaal onderwijs in Rotterdam en geeft overlast van geluid, stank, doorsijpelende urine en maden vanuit uitwerpselen en prooiresten. Op het systeemplafond boven de overlegruimte en de kleine hal zijn urinevlekken te zien en ligt boven het systeemplafond een grote hoeveelheid uitwerpselen. Intussen is de overlegruimte niet meer in gebruik. De doorloopvallen (er worden er meerdere geplaatst) worden gemonitord met een wildcamera voorzien van een gsm-kaartje, waardoor indien beweging is gedetecteerd, een bericht en beeld wordt verzonden en de steenmarter kan worden verwijderd indien de vangactie succesvol is. Omdat de steenmarter na het vangen in verband met het dierenwelzijn zo snel mogelijk moet worden gedood, is het nodig om ook afschot toe te staan tussen zonsondergang en zonsopgang.

De ontheffing wordt aangevraagd in het belang van de volksgezondheid. De school is gevestigd aan de Enk 130 te Rotterdam. Het doden zal plaatsvinden in een nabijgelegen jachtveld. De aanvraag wordt aangevraagd voor een periode van drie maanden.

Bij de aanvraag die op 1 november 2021 is ingediend, zijn de volgende bijlagen gevoegd:

- locatie steenmarter;
- onderbouwing belangen;
- GGD advies Steenmarter OPDC Rotterdam d.d. 25 oktober 2021;
- Foto's ontlasting, urinevlekken en vraatschade;
- Video opname steenmarter.

Op 25 november 2021 heeft de FBE haar aanvraag enigszins gewijzigd door het belang "ter voorkoming van schade of overlast" in te trekken.

Procedure

Titel 4.1 van de Algemene wet bestuursrecht en artikel 5.1 van de Wnb zijn toegepast op deze beschikking.

Bevoegd gezag

De handeling wordt verricht binnen de provincie Zuid-Holland. Gelet op de bepalingen in artikel 1.3 van de Wnb zijn wij bevoegd gezag voor de beoordeling van de aanvraag.

Toetsingskader en grondslag beschikking

Deze aanvraag is getoetst aan de Wnb, de Omgevingsverordening Zuid-Holland en de Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland.

De steenmarter is een van nature in Nederland in het wild levend dier, genoemd in de bijlage bij artikel 3.10, onderdeel A, van de Wnb. Op grond van artikel 3.10, eerste lid, aanhef en onder a, van de Wnb is het verboden de steenmarter opzettelijk te vangen en te doden.

In artikel 3.10, tweede lid, in samenhang met artikel 3.8, eerste lid, van de Wnb is bepaald dat wij voor het overtreden van deze verboden ontheffing kunnen verlenen.

Een ontheffing wordt slechts verleend indien:

- de beperking van de omvang van de populatie nodig is omdat één van de belangen bedoeld in artikel 3.10, tweede lid, in samenhang gelezen met artikel 3.8, vijfde lid, onderdeel b, van de Wnb aan de orde is, en;
- er geen andere bevredigende oplossing bestaat, en;
- de maatregelen niet leiden tot verslechtering van de staat van instandhouding van de soort.

Op grond van artikel 3.26, tweede lid, aanhef en onder a, van de Wnb kunnen regels worden gesteld aan het gebruik van het geweer. Krachtens artikel 3.16, eerste lid, aanhef en onder a, van het Besluit natuurbescherming (hierna: Bnb) is het verboden om het geweer te gebruiken voor zonsopgang en na zonsondergang. In artikel 3.26, derde lid, van de Wnb is bepaald dat wij ontheffing kunnen verlenen van het hiervoor genoemde verbod verbonden aan het gebruik van het geweer. Artikel 3.25, eerste lid, van de Wnb bepaalt dat wij bij het verlenen van een ontheffing ex artikel 3.10, tweede lid, van de Wnb de middelen moeten aanwijzen die voor het vangen en doden van de dieren mogen worden gebruikt. Aangevraagd is om inloopvallen (kastvallen) en lokvoer te gebruiken voor het vangen van de steenmarter.

Beoordeling

Voor de steenmarter die in de provincie Zuid-Holland weinig voorkomt is geen faunabeheerplan opgesteld. De beoordeling van de aanvraag ten aanzien van de drie eisen die de wet stelt aan het kunnen verlenen van een ontheffing worden hieronder beschreven.

Belangenonderbouwing

De ontheffing is aangevraagd in het belang:

- Volksgezondheid of de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Verklaring van de GGD

Op 18 oktober 2021 heeft de GGD Rotterdam-Rijnmond de school te Enk 130 in Rotterdam in verband met de aanwezige steenmarter bezocht en beoordeeld of er sprake is van gevaar voor de volksgezondheid. Naar aanleiding van dit bezoek is door de GGD op 25 oktober 2021 een verklaring opgesteld. In die verklaring die bij de aanvraag is gevoegd staat onder andere het volgende vermeld.

De restanten van de maaltijd van de steenmarter (die op het systeemplafond van de school aanwezig zijn) bestaat uit ratten, vogels, etc. en kunnen de volgende infectieziekten naar mensen overbrengen: leptospirose, hantavirusinfecties, psittacose, botulisme, salmonellose, Escherichia coli -besmetting, listeriose, Q-koorts, toxoplasmose. Dit zijn allemaal ziekten die voorkomen bij vogels, muizen, ratten, kippen en eenden. Aangezien geen kadavers zijn aangetroffen in de klaslokalen, overlegruimtes en gangen is de kans klein dat leerlingen of medewerkers direct in aanraking komen met die kadavers. Wel is in de overlegruimte en in de kleine hal van de school sprake van geuroverlast door de aanwezigheid van de steenmarter. Geurhinder kan leiden tot allerlei gezondheidseffecten, zoals hoofdpijn, misselijkheid en verstoring in het welbevinden en de dagelijkse bezigheden. Het optreden van gezondheidseffecten wordt sterk beïnvloed door de geurkarakteristieken, demografische, sociaaleconomische en persoonsgebonden factoren. Zo kunnen kinderen met hyperactieve luchtwegen (zoals kinderen met astma of allergieën) luchtwegklachten krijgen door de geur. Ook is niet uit te sluiten dat langdurige blootstelling aan urine van steenmarters een allergie kan veroorzaken. Op dit moment is de blootstelling aan de geur voor de leerlingen en medewerkers gering, omdat de overlegruimte niet meer in gebruik is en de kleine hal geen verblijfsruimte is. Maar het zou kunnen dat de steenmarter in de toekomst van andere rustplaatsen binnen de school gebruik gaat maken. De steenmarter maakt als hij aanwezig en actief is boven het systeemplafond een

bonkend geluid. Dit kan leiden tot geluidsoverlast en mogelijk stress bij de aanwezigen. Op dit moment nestelt de steenmarter zich in de overlegruimte, maar hij verplaatst zich ook naar de kleine hal verderop.

De aanwezigheid van een steenmarter en de urine, uitwerpselen en kadavers kunnen op hun beurt ongewenste plaagdieren, zoals insecten, aantrekken. Op deze school is na de zomervakantie reeds een systeemplafond vol met maden aangetroffen. Een ander voorbeeld is het optreden van een vlooiënplaag ten gevolge van steenmarters in een ander schoolgebouw in 2011¹.

Steenmarters staan bekend om het knagen en schade toebrengen aan kabels, leidingen en isolatiematerialen. Het risico bestaat dat de steenmarter schade toebrengt aan een elektriciteitskabel waardoor kortsluiting zou kunnen ontstaan. Ook het instorten van een systeemplafond zou zich kunnen herhalen.

Gezien de bovenstaande potentiële gezondheidsrisico's, zoals het aantrekken van plaagdieren en het risico op kortsluiting, is het voor de leerlingen en medewerkers wenselijk dat de steenmarter zich niet meer nestelt in de school. De GGD adviseert dan ook om de steenmarter te vangen en uit de school te verwijderen. In de tussentijd is het advies om de overlegruimte ongebruikt te laten en contact met de urine, uitwerpselen en kadavers te vermijden. In de toekomst dient ook aandacht te zijn voor het weren van een nieuwe steenmarter in het schoolgebouw.

Gelet op het voorgaande zijn wij van oordeel dat het belang volksgezondheid en openbare veiligheid voldoende onderbouwd is om de negatieve effecten op, die als gevolg van de uitvoering van de activiteit optreden, te rechtvaardigen.

Geen andere bevredigende oplossing

De school waar de steenmarter aanwezig is op het systeemplafond bevindt zich midden in de bebouwde kom van Rotterdam Zuid. Het is vrijwel onmogelijk om de steenmarter uit de school te verjagen en alle toegangen voor de steenmarter tot de school af te sluiten. Als het verjagen al lukt, zal de steenmarter naar verwachting steeds weer terugkeren. Indien dit wel lukt heeft dat tot gevolg dat het dier zich in de nabijgelegen woonwijk gaat vestigen en vervolgens daar schade en gevaar voor de volksgezondheid gaat veroorzaken. De buurt Vreewijk bestaat uit oudere woningen met kruipkelders en houten vloeren waar de steenmarter zich kan vestigen. Het dier in deze omgeving behouden of in de omgeving uitzetten is daarom niet wenselijk en lost het probleem niet op.

Stads Ontwikkeling afdeling Vastgoed gaat nadat het dier is gevangen, het schoolgebouw controleren op ingangen zodat zoveel als mogelijk is, wordt voorkomen dat een andere steenmarter zijn intrek neemt in de school.

Gelet op de noodzaak en wijze van uitvoering zijn wij van mening dat er voldoende is aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Staat van instandhouding

De exacte aantallen van de steenmarter-populatie in Nederland zijn onbekend. In 2018 is door Arcadis onderzoek gedaan naar de staat van instandhouding van beschermde soorten, waaronder de steenmarter². Daaruit blijkt dat de steenmarter vooral in Oost-Nederland in aanzienlijke aantallen voorkomt. De huidige populatieomvang wordt als 'gunstig' beoordeeld. De steenmarter is vroeger zwaar bejaagd. De soort breidt zijn areaal verder naar het westen uit, waardoor ook het aantal daar toeneemt. De beoordeling van de populatietrend is daarom 'verbeterend'. Het aantal steenmarters in Nederland is aanzienlijk toegenomen ten opzichte van het ijkjaar 1994. De referentiewaarde van het jaar 1994 wordt dan ook voor de component 'populatieomvang' ruimschoots gehaald. Op landelijk niveau heeft de steenmarter-populatie dus een gunstige staat van instandhouding bereikt en het aantal neemt toe. Ook in Zuid-Holland nemen vanaf 2012 het aantal meldingen van steenmarters toe. Er zijn inmiddels

¹ Een 'Augiasstal' reinigen: steenmarters in een basisschool, RIVM 2013

² Arcadis-rapport De staat van instandhouding, factsheets voor 25 soorten in Gelderland d.d. 16 mei 2018

voldoende gedocumenteerde gevallen om zeker te zijn van een uitbreiding van de steenmarter-populatie in Zuid-Holland. In het onderhavige geval wordt ontheffing aangevraagd voor het vangen en doden van (hoogstwaarschijnlijk) één steenmarter. Gelet op het vorenstaande wordt er met dit initiatief geen afbreuk gedaan aan het streven de steenmarterpopulatie in zijn natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Middelen en methode

Om de steenmarter te kunnen doden is het geweer het meest geschikte middel. Zodra de steenmarter is gevangen in de inloopval zal het dier in die val worden verplaatst naar een veld dat voldoet aan de jachtveld-vereisten.

Op grond van artikel 3.16, eerste lid, sub a, van het Bnb mag een geweer niet gebruikt worden tussen zonsondergang en zonsopkomst. Wij zijn op grond van artikel 3.26, derde lid, van de Wnb bevoegd om hiervoor ontheffing te verlenen. Wij maken van die bevoegdheid gebruik en voeren daartoe het volgende aan. De steenmarter is vooral in de avond en de nacht actief. Als het dier bijvoorbeeld in de avond wordt gevangen kan pas de volgende ochtend het dier worden geschoten. Dit betekent dat de steenmarter lange tijd in de kooi moet blijven zitten, wat onwenselijk is. Na vangst van de steenmarter moet het dier zo snel mogelijk worden gedood. Daarvoor is het nodig dat afschot mogelijk is buiten de "reguliere" afschottijden overdag. Wij zijn van mening dat met het bovenstaande voldoende is onderbouwd dat het gebruik van het geweer in de nacht, tussen zonsondergang en zonsopkomst, mogelijk moet zijn.

Voor het vangen van de steenmarter wordt een inloopval (kastval) gebruikt en wordt het lokvoer Fish Drops van het merk Zielona Lapka toegepast. Het gebruik van een kastval en lokvoer is mogelijk onder de Wnb. Voor de onderhavige situatie op het systeemplafond van de school is de inloopkast het meest effectieve vangmiddel. Om de steenmarter in de inloopval te lokken is lokvoer nodig. Wij hebben zowel de inloopval als het lokvoer in het besluit vastgelegd.

Naar verwachting kan de steenmarter binnen vier weken worden gevangen en gedood. Omdat niet is uitgesloten dat dit wat langer kan duren voordat het dier wordt gevangen is een ontheffingsperiode van drie maanden aangevraagd. De ontheffing is ook voor die periode verleend.

Samenhangende besluiten

Er kunnen nog andere bepalingen van kracht zijn, op grond waarvan vergunningen, toestemmingen, ontheffingen of meldingen benodigd zijn om de gevraagde activiteit te kunnen uitvoeren.

Conclusie

Op grond van het vorenstaande kan de gevraagde ontheffing op grond van artikel 3.10, tweede lid, van de Wnb worden verleend.

Ter uitvoering van de ontheffing kan gebruik worden gemaakt van het geweer, kastvallen (inloopvallen) en lokvoer en er mag gedurende het gehele etmaal van de middelen en methoden gebruik worden gemaakt.